

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

**Projekt założeń projektu ustawy
o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym**

Warszawa, dnia 5 sierpnia 2013 r.

1. Cel projektowanej regulacji.

Uzasadnienie opracowania projektu ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* stanowi dokonanie transpozycji przepisów prawa Unii Europejskiej dotyczących gospodarowania sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz odpadami pochodzących z wprowadzania do obrotu przedmiotowych produktów.

System zarządzania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, zwanym dalej „*zużytym sprzętem*”, został utworzony na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/96/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w *sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego* (WEEE) (Dz. Urz. UE L 37/24 z 13.02.2003 r., z późn. zm.), zwanej dalej „*dyrektywą 2002/96/WE*”. Przyjęcie ww. aktu normatywnego było odpowiedzią Unii Europejskiej na narastający problem pozbywania się przez konsumentów zużytego sprzętu w nieprawidłowy sposób, tj. do pojemników nieodpowiednich dla tego rodzaju odpadów lub co gorsza na tereny leśne czy w punktach skupu złomu. Większość zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zawiera substancje niebezpieczne, w szczególności: rtęć, freon, ołów. Pozostawione odpady w miejscach nieprzeznaczonych do odpowiedniego zagospodarowania mogą stać się niebezpieczne dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska naturalnego. Celem dyrektywy 2002/96/WE było ograniczenie liczby zużytego sprzętu oraz zwiększenie poziomu ponownego użycia takich odpadów, ich recyklingu i innych form odzysku. Ponadto, przepisy dyrektywy zawierają regulacje dotyczące funkcjonowania podmiotów zaangażowanych w cykl życia sprzętu elektrycznego i elektronicznego tj.: wprowadzających sprzęt do obrotu w Unii Europejskiej, konsumentów oraz podmiotów zajmujących się bezpośrednio zbieraniem zużytego sprzętu i jego dalszym przetwarzaniem.

Obecnie zasady postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce normowane są przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, z późn. zm.). Ustawa definiuje istotne dla systemu gospodarowania zużytym sprzętem pojęcia, w szczególności wprowadzającego sprzęt, zbierającego zużyty sprzęt, procesu przetwarzania, czy punktu skupu złomu. W przedmiotowym akcie prawnym, zgodnie z dyrektywą 2002/96/WE, określono obowiązki poszczególnych przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wprowadzania sprzętu, zbierania zużytego sprzętu, przetwarzania, recyklingu oraz innych niż recykling procesów odzysku, a także organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wyżej wymienione podmioty chcące prowadzić działalność we wskazanym zakresie obowiązane są do dokonania rejestracji w rejestrze prowadzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, zwanego dalej „*GIOS*”. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* określa zadania Inspekcji Ochrony Środowiska w ramach prowadzenia przedmiotowego rejestru, sprawozdawczości

oraz kontroli systemu. Należy przy tym zaznaczyć, iż zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (DZ. U. z 2013 r., poz. 21) GIOŚ będzie prowadził przedmiotowy rejestr do czasu utworzenia rejestru, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ww. ustawy.

Mocą postanowień ustawy nałożono na wprowadzających sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych obowiązek zebrania co roku określonej masy zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości stanowiącej co najmniej 35% masy wprowadzonego na rynek sprzętu w poprzednim roku kalendarzowym. Poziom zbierania został określony z uwzględnieniem konieczności osiągnięcia przez Polskę unijnego celu zbierania wynoszącego 4 kg zużytego sprzętu na mieszkańca, co stanowi ok. 150 tys. ton dla całego kraju rocznie. W przypadku nieuzyskania przez wprowadzającego sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych odpowiedniego poziomu zbierania jest on obowiązany do uiszczenia opłaty produktowej. Ponadto, ustawa wskazuje na konieczność osiągnięcia przez wprowadzających sprzęt odpowiednich poziomów odzysku oraz recyklingu (nieosiągnięcie tych poziomów skutkuje obowiązkiem uiszczenia opłaty produktowej), a także prowadzenia kampanii edukacyjnych dla konsumentów z obowiązkiem przeznaczenia na ten cel 0,1% przychodów wprowadzającego sprzęt z tytułu wprowadzania go do obrotu.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* umożliwia również przejęcie obowiązków nałożonych na wprowadzających sprzęt przez organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Podmioty takie powinny prowadzić działalność w formie spółki akcyjnej z kapitałem zakładowym wynoszącym minimum 5 mln zł. Przedsiębiorcy wprowadzający sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych, którzy nie zawarli stosownej umowy z organizacją odzysku obowiązani są do wniesienia zabezpieczenia finansowego na dany rok kalendarzowy przeznaczonego na sfinansowanie zbierania, przetwarzania, odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

W 2012 r. dyrektywa 2002/96/WE została uchylona na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. *w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE)* (Dz. Urz. UE L 197/38 z 24.07.2012 r.), zwanej dalej „*dyrektywą 2012/19/UE*”. Przepisy dyrektywy 2012/19/UE wprowadzają istotne zmiany dla rynku zużytego sprzętu w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Termin implementacji przedmiotowego aktu normatywnego do polskiego porządku prawnego upływa w dniu 14 lutego 2014 r. W związku z powyższym, konieczne jest dostosowanie rodzimego systemu prawa do przepisów Unii Europejskiej.

Mając na uwadze fakt, iż ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* była już wielokrotnie zmieniana i jej ponowna nowelizacja mogłaby w sposób znaczący utrudnić jej stosowanie, zasadnym stało się opracowanie projektu nowej ustawy w przedmiotowym zakresie.

Przepisy projektowanego aktu normatywnego uregulować mają wymagania jakim odpowiadać ma sprzęt elektryczny i elektroniczny wprowadzany na polski rynek oraz zasady postępowania ze zużytym sprzętem w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowia i życia ludzi oraz ochronę środowiska. Zmiany wprowadzone dyrektywą 2012/19/UE dotyczą kluczowych zagadnień funkcjonowania systemu gospodarowania zużytym sprzętem w Polsce, tj.: zakresu stosowania przepisów ustawy, grup sprzętu, które podlegać będą przepisom, obowiązków wprowadzających sprzęt i prowadzących zakłady przetwarzania, poziomów zbierania, odzysku i recyklingu zużytego sprzętu, prowadzenia przez GIOŚ rejestru przedsiębiorców, przemieszczania zużytego sprzętu oraz finansowania.

Potrzeba pilnego uchwalenia projektowanej ustawy wynika z konieczności zapewnienia prawidłowej i terminowej transpozycji przepisów aktów prawa Unii Europejskiej do rodzimego porządku prawnego, a w szczególności wprowadzenia przepisów, które umożliwią polskim podmiotom na działanie w systemie na takich samych zasadach jak podmioty z pozostałych państw członkowskich.

2. Zakres projektowanych przepisów.

Nowa ustawa *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* wprowadzać będzie zmiany w zakresie wynikającym z przepisów dyrektywy 2012/19/UE oraz dodatkowe rozwiązania w zakresie monitorowania przepływu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, poczynając od zbierającego zużyty sprzęt, a kończąc na prowadzącym recykling tego rodzaju odpadów. Pozostałe zagadnienia dotyczące gospodarowania zużytym sprzętem zostaną przeniesione z obecnie obowiązującej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*.

1) Przepisy projektowanego aktu normatywnego znajdą zastosowanie do:

- a) wprowadzających sprzęt elektryczny i elektroniczny do obrotu;
- b) zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- c) prowadzących zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- d) prowadzących działalność w zakresie recyklingu oraz w zakresie innych niż recykling form odzysku;
- e) organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- f) użytkowników sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

2) Przepisy projektowanej ustawy określać będą:

- a) zasady funkcjonowania systemu gospodarowania sprzętem elektrycznym

i elektronicznym oraz zużytym sprzętem:

W pierwszych pięciu latach obowiązywania dyrektywy 2012/19/UE we wszystkich państwach członkowskich będzie funkcjonował dotychczasowy „zamknięty” zakres jej stosowania. Oznacza to, że do dnia 14 sierpnia 2018 r. obowiązywać będzie okres przejściowy dotyczący rodzajów sprzętu elektrycznego i elektronicznego objętego przepisami nowej ustawy (10 grup sprzętu podobnie, jak w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*). Od dnia 15 sierpnia 2018 r. zakres stosowania ustawy zostanie „otwarty”, czego konsekwencją będzie możliwość uznania za sprzęt każdego urządzenia spełniającego definicję sprzętu w rozumieniu ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* oraz nie mieszczącego się w żadnej z kategorii wyłączeń. Od tej chwili zużyty sprzęt będzie należało przyporządkowywać do jednej z 6 grup tj.:

- sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury;
- ekrany, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm²;
- lampy;
- sprzęt wielkogabarytowy (którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm);
- sprzęt małogabarytowy (żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm);
- małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny (żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm).

Należy wskazać, że załącznik do ustawy, w którym będą określone poszczególne grupy sprzętu, będzie zawierał także rodzaje sprzętu przyporządkowane do danej grupy, jednakże wyliczenie to będzie miało charakter egzemplifikacyjny i do każdej z grup będzie można przyporządkować dowolne urządzenie spełniające definicję sprzętu.

Wspomniane wyżej wyłączenia od stosowania przepisów ustawy odnosić się będą do:

- sprzętu niezbędnego dla ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa państw członkowskich, w tym broni, amunicji oraz materiałów wojskowych, przeznaczonego wyłącznie do celów wojskowych;
- sprzętu, który jest specjalnie zaprojektowany i zainstalowany jako część innego rodzaju sprzętu, który jest wyłączony z zakresu stosowania dyrektywy lub który nie wchodzi w zakres stosowania dyrektywy i który może spełniać swoją funkcję tylko jako część tego sprzętu;
- żarówek żarnikowych.

Dodatkowo, od dnia 15 sierpnia 2018 r. wyłączeniom podlegać będzie również:

- sprzęt przeznaczony do wystrzeliwania w przestrzeń kosmiczną;
- wielkogabarytowe stacjonarne narzędzia przemysłowe;

- wielkogabarytowe stałe instalacje z wyjątkiem sprzętu, który nie jest specjalnie zaprojektowany i zainstalowany jako część tych instalacji;
- środki transportu osób lub towarów, z wyłączeniem nieposiadających homologacji typu elektrycznych pojazdów dwukołowych;
- maszyny ruchome nieporuszające się po drogach, udostępnione wyłącznie do użytku profesjonalnego;
- sprzęt przeznaczony wyłącznie do celów badań i rozwoju udostępniony jedynie na zasadzie B2B (*business to business*);
- wyroby medyczne i wyroby medyczne do diagnostyki *in vitro* w przypadku, gdy mogą one być źródłem zakażeń przed zakończeniem okresu ich eksploatacji, a także aktywne wyroby medyczne do implantacji.

W projektowanej ustawie znajdują się również przepisy odnoszące się do międzynarodowego przemieszczania używanego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Celem wprowadzenia postanowień w tym zakresie będzie ograniczenie przemieszczania zużytego sprzętu jako sprzętu używanego, ale sprawnego. W związku z powyższym, wprowadzony zostanie obowiązek dla transportującego sprzęt zdatny do ponownego użycia, posiadania podczas przewozu używanego sprzętu dokumentów poświadczających, że jest to transport produktów, a nie odpadów. Jednocześnie, w projektowanych przepisach znajdują się postanowienia precyzujące sytuacje, w których transportujący nie będzie obowiązany posiadać wszystkich dokumentów. Taką okoliczność stanowić będzie w szczególności przewożenie używanego sprzętu do wprowadzających sprzęt bądź osób działających na ich zlecenie w ramach napraw gwarancyjnych, ale również sprzętu przeznaczonego do profesjonalnego użytku przekazywanego do wprowadzających, lub osób działających na ich zlecenie w celu analizy przyczyn awarii na podstawie ważnej umowy oraz, w sytuacji gdy taka analiza może być przeprowadzona jedynie przez wprowadzających sprzęt lub osoby działające na ich zlecenie.

b) nowe definicje dostosowane do definicji określonych w dyrektywie 2012/19/UE:

Oprócz już istniejących w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o *zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* definicji w przedmiotowym akcie prawnym znajdują się zmienione oraz nowe definicje wskazane w dyrektywie, w szczególności:

- wprowadzający sprzęt,
- autoryzowany przedstawiciel,
- aktywny wyrób medyczny do implantacji,
- maszyny nieporuszające się po drogach,

- usunięcie,
- wielkogabarytowa stała instalacja,
- wielkogabarytowe stacjonarne narzędzia przemysłowe,
- wyrób medyczny,
- wyrób medyczny do diagnostyki in vitro;

c) zadania poszczególnych podmiotów biorących udział w funkcjonowaniu systemu:

wprowadzający sprzęt elektryczny i elektroniczny

W dyrektywie 2012/19/UE została doprecyzowana definicja wprowadzającego sprzęt, w sposób polegający na wyznaczeniu jako desygnatu tego pojęcia przedsiębiorcy wprowadzającego sprzęt do obrotu w danym państwie członkowskim. Jednocześnie, w projektowanej ustawie zostanie wskazane, że wprowadzający sprzęt nie posiadający siedziby na terytorium Polski zobowiązany będzie do ustanowienia w kraju autoryzowanego przedstawiciela. Przedstawiciel odpowiadać będzie za wypełnienie obowiązków nałożonych na wprowadzającego sprzęt, związanych z organizacją i finansowaniem zbierania, przetwarzania i odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wprowadzający sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych przez 4 lata od dnia wejścia w życie dyrektywy będzie obowiązany do osiągnięcia dotychczasowego minimalnego poziomu zbierania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych w wysokości stanowiącej co najmniej 35% masy wprowadzonego na rynek sprzętu w poprzednim roku kalendarzowym.

Natomiast od dnia 1 stycznia 2016 r. wprowadzający sprzęt będzie obowiązany do osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania zużytego sprzętu w wysokości nie niższej niż 40% średniej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu w trakcie 3 poprzedzających lat. Kolejno zaś od dnia 1 stycznia 2021 r. wprowadzający sprzęt będzie obowiązany do osiągnięcia minimalnego rocznego poziomu zbierania zużytego sprzętu w wysokości 65% średniej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu w trakcie 3 poprzedzających lat. Projektowana ustawa będzie zawierać również przepisy wskazujące, że poziom zbierania zużytego sprzętu obowiązywał będzie także w odniesieniu do sprzętu pochodzącego z innych źródeł niż tylko gospodarstwa domowe.

Ponadto, zmianie ulegną również poziomy odzysku i recyklingu, co związane jest w szczególności ze zmianą liczby grup sprzętu, jak i uwzględnieniem w ich wysokości ponownego użycia. W tym przypadku również wprowadzający sprzęt posiadają możliwość stopniowego osiągnięcia wyższych poziomów. Przez pierwsze 3 lata od dnia wejścia w życie dyrektywy tj. do dnia 14 sierpnia 2015 r. obowiązywać będą dotychczasowe poziomy odzysku i recyklingu. Od dnia 15 sierpnia 2015 r. poziomy zostaną zwiększone

o 5%. Po 6 latach od dnia wejścia w życie dyrektywy tj. od 15 sierpnia 2018 r. poziomy zaczną obowiązywać w nowym układzie, dopasowane do 6 grup sprzętu.

Zmianie ulegnie również przepis dotyczący przekazywania sprzedawcom detalicznym i hurtowym, a następnie klientom informacji o kosztach zbierania, przetwarzania oraz odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu. Nowa regulacja znosić będzie obligatoryjny obowiązek przedstawiania z chwilą sprzedaży sprzętu ww. informacji.

organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Organizacja odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego jest spółką akcyjną utworzoną przez wprowadzających sprzęt lub reprezentujące ich związki pracodawców lub izby gospodarce w celu realizacji obowiązków określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* przejętych na podstawie umów od wprowadzających sprzęt. Przedmiotem działalności organizacji odzysku jest wyłącznie działalność związana z organizowaniem, zarządzaniem lub prowadzeniem przedsięwzięć związanych ze zbieraniem, przetwarzaniem, recyklingiem i innymi niż recykling procesami odzysku oraz unieszkodliwianiem zużytego sprzętu, w tym publiczne kampanie edukacyjne. Zakłada się określenie w nowej ustawie statusu organizacji odzysku, zakresu jej współpracy z wprowadzającym sprzęt, współodpowiedzialności za prawidłowe zagospodarowanie odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*. Ponadto, proponuje się określenie katalogu możliwych działań prowadzonych w ramach kampanii edukacyjnych przeprowadzanych przez organizacje odzysku oraz sposobów obliczania kwoty jaką organizacja ma przeznaczyć na przedmiotowe przedsięwzięcie.

zbierający zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Obecnie sprzedawca detaliczny i hurtowy przy sprzedaży sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych obowiązani są do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu w ilości nie większej niż sprzedawany nowy sprzęt, jeżeli zużyty sprzęt jest tego samego rodzaju.

Projektowana ustawa *o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* zobowiąże ponadto sprzedawców detalicznych prowadzących jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej poświęconej sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego wynoszącej co najmniej 400 m² do nieodpłatnego przyjęcia zużytego sprzętu, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 25 cm bez konieczności zakupienia przez klienta nowego sprzętu.

prowadzący zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Prowadzący zakład przetwarzania powinien zapewnić bezpieczne dla środowiska

i zdrowia ludzi przetwarzanie zużytego sprzętu oraz powstających z niego odpadów. Art. 8 ust. 5 dyrektywy 2012/19/UE wskazuje, iż dla celów ochrony środowiska celowe jest ustanowienie minimalnych standardów jakości dla przetwarzania zebranego zużytego sprzętu. Jednocześnie przepisy ww. dyrektywy dają możliwość Komisji Europejskiej wydania aktów wykonawczych określających minimalne standardy opracowane przez europejskie organizacje normalizacyjne dotyczące przetwarzania, w tym odzysku, recyklingu i przygotowania o ponownego użycia. Projektowany akt prawny umożliwi wydanie rozporządzenia określającego standardy przetwarzania zużytego sprzętu w oparciu o standardy wymienione w wytycznych Komisji Europejskiej.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska

Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* określa przepisy karne w zakresie nieprzestrzegania przez poszczególne podmioty jej postanowień, które zostaną przeniesione do nowej ustawy. Ponadto, GIOŚ będzie miał możliwość nakładania kar pieniężnych na przedsiębiorcę, który w terminie ustawowym nie złoży sprawozdania z wykonania obowiązków określonych ustawą lub złoży sprawozdanie nierzetelne. Będzie to jeden z elementów zwiększenia kontroli i monitorowania przez GIOŚ odpowiedniego raportowania.

rejestr podmiotów gospodarujących zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym

Obecnie GIOŚ prowadzi rejestr przedsiębiorców oraz organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, jednakże zgodnie ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (DZ. U. z 2013 r., poz. 21) rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami, w tym podmiotów gospodarujących zużytym sprzętem (podmioty z zakresu dyrektywy 2012/19/UE), będzie prowadzony przez marszałka województwa.

Art. 16 ust. 2 lit. a dyrektywy 2012/19/UE wskazuje, iż wprowadzający sprzęt elektryczny i elektroniczny mają mieć możliwość wprowadzania do rejestru utworzonego w danym państwie członkowskim w formie elektronicznej (on-line) informacji będących odzwierciedleniem ich działalności na terytorium kraju. Mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* wskazujące, iż krajowy rejestr prowadzony będzie w systemie teleinformatycznym, podkreślić należy, iż możliwość wprowadzania do rejestru w formie elektronicznej (on-line) informacji odzwierciedlających działalność podmiotów będą miały nie tylko podmioty z zakresu dyrektywy 2012/19/UE ale wszyscy wprowadzający produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Weryfikacji wprowadzanych danych dokonywać będzie marszałek województwa.

Ponadto, mając na uwadze postanowienia dyrektywy 2012/19/UE, w ww. rejestrze

znajdować będą się odnośniki do stron internetowych rejestrów prowadzonych w innych państwach członkowskich w celu ułatwienia rejestracji wprowadzającym sprzęt elektryczny i elektroniczny w całej Unii Europejskiej. Powyższe przepisy mają doprowadzić do harmonizacji rejestrów prowadzonych w państwach członkowskich pod względem zawartości, formatu oraz częstotliwości przekazywania informacji przez przedsiębiorców.

monitoring przemieszczania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Przepisy nowej ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* wprowadzić mają możliwość szybszego dostępu do danych o zebranych i przetworzonym zużytym sprzęcie oraz zapewnić ich pełną transparentność i tym samym zwiększyć kontrolę prawidłowego funkcjonowania całego systemu. Cel ten może zostać osiągnięty przez stworzenie elektronicznego systemu monitorującego przepływ zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przez cały cykl jego życia, począwszy od momentu jego wytworzenia, aż do ostatecznego zagospodarowania. System obejmie więc swoim zakresem podmioty zbierające zużyty sprzęt, kolejne podmioty zajmujące się jego zagospodarowaniem, kończąc na prowadzących odzysk i recykling zużytego sprzętu. Zaproponowane rozwiązanie pozwoli na ograniczenie tzw. „szarej strefy” na rynku zagospodarowania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, która istnieje przede wszystkim przez produkowanie fikcyjnych dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów, bez rzeczywistej ilości zebranego zużytego sprzętu.

Skuteczne przeciwdziałanie fałszowaniu dokumentacji poświadczającej przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego będzie możliwe dzięki informatycznemu systemowi, w którym rejestrowane będą wszystkie procesy mające miejsce w sektorze. Rejestracji podlegać będzie każda transakcja zachodząca pomiędzy wszystkimi uczestnikami systemu. Obowiązkiem podmiotów będzie wprowadzanie do systemu danych o zużytym sprzęcie na każdym etapie jego zagospodarowania. Wprowadzenie systemu informatycznego umożliwi szybkie przesledzenie przepływu zebranego zużytego sprzętu, a także umożliwi wychwycenie tych podmiotów uczestniczących w systemie, których statystyki działalności odbiegają od wzorca charakteryzującego określoną działalność, co będzie mogło być pierwszym sygnałem wskazującym na możliwość występowania nieprawidłowości w danej firmie. Wprowadzenie systemu informatycznego, w którym zarejestrowani będą wszyscy uczestnicy zajmujący się gospodarowaniem zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz gromadzenie kompleksowe danych o ich działalności umożliwi organom kontrolnym skoncentrowanie swoich działań na tych podmiotach, co do których istnieją przesłanki, że działają niezgodnie z prawem. Przepisy nowej ustawy w przedmiotowym zakresie obejmą wszystkie podmioty wpisane do rejestru marszałka województwa, co oznacza zobligowanie podmiotów do wprowadzania danych do systemu

Projektowany system winien być opracowany, zgodnie z propozycjami strony społecznej, przez wprowadzających sprzęt na podstawie porozumienia zawartego z Ministrem Środowiska. Ze strony wprowadzających porozumienie zostałyby zaakceptowane przez grupę reprezentującą przedsiębiorców. W skład grupy upoważnionej do podpisania porozumienia wchodziłoby przedstawiciele wprowadzających wszystkie rodzaje sprzętu do obrotu, których łączny udział w rynku wynosi co najmniej 75%. Stworzenie i prawidłowe funkcjonowanie systemu finansowane będzie przez wszystkich wprowadzających sprzęt zarejestrowanych w rejestrze. Projektowana regulacja określi delegację do stworzenia przedmiotowego porozumienia. Ponadto, porozumienie określi w szczególności warunki jego zawarcia, funkcjonowania, a także zasady finansowania tego przedsięwzięcia.

System monitoringu przemieszczania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zostanie stworzony w oparciu o zasady konkurencji.

Nadzór nad systemem zostanie powierzony Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

3) Przyjęcie projektowanych rozwiązań normatywnych skutkować będzie koniecznością wprowadzenia zmian w szczególności w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) w zakresie projektowania i wytwarzania produktu, tak aby ułatwić jego ponowne użycie, demontaż oraz odzysk jego części składowych i materiałów.

4) Konieczne jest wprowadzenie przepisów przejściowych w szczególności dotyczących osiągnięcia przez wprowadzających sprzęt poziomów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, którzy rozpoczną działalność w 2016 r.

Ustawa winna wejść w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia. Jednocześnie uchylona zostanie ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych

W dniu 21 stycznia 2013 r. projekt założeń został przekazany do konsultacji społecznych w szczególności organizacjom reprezentującym wprowadzających sprzęt elektryczny i elektroniczny na rynek oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie gospodarowania zużytym sprzętem, jak również bezpośrednio tym podmiotom. Ponadto, projekt został przesłany do Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Business Centre Club, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,

NSZZ "Solidarność" oraz NSZZ "Solidarność" – 80.

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (DZ. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt założeń został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska. Projekt znalazł się również w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Zainteresowanie pracami nad projektem założeń w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa zgłosił Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego.

Przesłanie informacji o prowadzonych konsultacjach społecznych oraz zamieszczenie na stronach internetowych Ministerstwa Środowiska oraz Rządowego Centrum Legislacji projektu założeń umożliwiło zapoznanie się z dokumentem wszystkim zainteresowanym podmiotom.

Uwagi do przedmiotowego dokumentu przesłały Business Centre Club oraz Pracodawcy RP. Związki zawodowe w swoich opiniach poruszyły te same kwestie, na które wskazały poszczególne podmioty zaangażowane w system gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, do których wyjaśnienia znajdują się poniżej. Pozostałe związki zawodowe nie wniosły uwag do projektu.

Uwagi przekazane przez marszałków województwa dotyczyły w szczególności braku zgodności założeń z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* w zakresie rejestru podmiotów gospodarujących odpadami. Przedmiotowa niezgodność wynikała z faktu, iż pomimo wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*, która reguluje utworzenie jednego rejestru dla podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (w tym zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym) trwały analizy czy rejestr, o którym mowa w art. 49 ww. ustawy spełni wymagania jakie stawia dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. *w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE)* i czy bardziej racjonalnym nie byłoby pozostawienie prowadzenia rejestru dotyczącego sprzętu elektrycznego i elektronicznego Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i jedynie dostosowanie go do nowych wymogów. Jednakże mając na względzie uwagi strony społecznej oraz poszczególnych resortów (zgłoszone w ramach uzgodnień międzyresortowych) projekt założeń został dostosowany do przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*.

Wybrane uwagi od poszczególnych podmiotów (wprowadzający sprzęt, organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego) lub organizacji zrzeszających dotyczyły w szczególności:

- a) obliczania poziomu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- b) wprowadzenia współodpowiedzialności dla wprowadzającego za prawidłowe

- zagospodarowanie zużytego sprzętu (obowiązki organizacji odzysku);
- c) ustanowienie zakazu łączenia prowadzonej działalności w zakresie skupu złomu ze zbieraniem zużytego sprzętu;
 - d) precyzyjne określenie obowiązków wprowadzających sprzęt do obrotu za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (np. Internet).

Większość z ww. uwag nie została uwzględniona.

Odnosząc się do kwestii obliczania poziomu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego stwierdzić należy, iż wybranie przez Polskę sposobu obliczania minimalnego rocznego poziomu zbierania zużytego sprzętu w oparciu o średnią masę sprzętu wprowadzonego do obrotu w trakcie 3 poprzedzających lat wydaje się racjonalne. Podjęcie decyzji o wybraniu możliwości obliczania przedmiotowego poziomu od 2021 r. (zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2012/19/UE) na podstawie masy wytworzonego zużytego sprzętu byłoby niezmiernie trudne gdyż m.in. osoby fizyczne nie prowadzą ewidencji zużytego sprzętu, którego pozbywają się z gospodarstw domowych. Można zaryzykować stwierdzenie, iż poziom ten nie byłby w pełni wiarygodny. Warto zwrócić też uwagę na fakt, iż Komisja Europejska obowiązana jest do wydania aktu wykonawczego ustanawiającego wspólną metodę obliczania masy wytworzonego zużytego sprzętu. Dokument ten ma zostać opublikowany dopiero do dnia 14 sierpnia 2015 r.

Z kolei propozycja wprowadzenia współodpowiedzialności dla wprowadzającego sprzęt do obrotu za prawidłowe zagospodarowanie zużytego sprzętu nie wydaje się uzasadniona. System prawny w zakresie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego został zbudowany w taki sposób, aby umożliwić wprowadzającym sprzęt przeniesienie swoich obowiązków na organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Wprowadzający ma obowiązek sfinansować zagospodarowanie odpadów (tj. ich zebranie i przetworzenie) jednakże faktyczne wykonanie tych działań przenosi, zgodnie z zapisami umowy na organizację odzysku. W przypadku przejścia współodpowiedzialności przez wprowadzających funkcjonowanie organizacji odzysku byłoby bezpodstawne.

W odniesieniu do propozycji strony społecznej o ustanowienie zakazu zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przez podmioty prowadzące punkty skupu złomu zauważyć należy, iż podjęcie przedmiotowej decyzji mogłoby być niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Rozumiejąc przyczyny podniesienia tej propozycji tj. występujących często przypadków przyjmowania przez punkty skupu złomu rozmontowanych części zużytego sprzętu lub bezprawny demontaż sprzętu przez te punkty, podkreślić należy, iż znacząca liczba takich podmiotów zbiera zużyty sprzęt (posiadając zezwolenie na prowadzenie wskazanej działalności) i zgodnie z przepisami prawa przekazując te odpady do zakładu przetwarzania. Jak podnosiły niektóre organizacje, punkty skupu złomu i surowców wtórnych, uzyskując

status zbierającego zużyty sprzęt dają gospodarstwom domowym realną możliwość zgodnego z prawem zagospodarowania zużytego sprzętu.

Uwaga w zakresie bardziej precyzyjnego określenia obowiązków wprowadzających sprzęt do obrotu za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (np. Internet) zostanie rozważona w ramach prac nad projektem ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*. Jednakże, należy podkreślić, iż ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* obliguje sprzedawcę internetowego do wykonywania obowiązków nałożonych na wprowadzającego sprzęt do obrotu, w szczególności w odniesieniu do osiągnięcia poziomów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w przypadku kiedy spełnia on wymogi definicji wprowadzającego sprzęt. W przypadku kiedy sprzedawca internetowy dokonuje jedynie zakupu sprzętu elektrycznego i elektronicznego w Polsce od jego producenta lub przywożącego go do kraju, zobowiązany jest on do wypełnienia obowiązków określonych dla sprzedawcy detalicznego bądź hurtowego tj. m.in. do nieodpłatnego przyjęcia od klienta zużytego sprzętu w momencie zakupu przez tego użytkownika nowego sprzętu. Niemniej jednak istnieje możliwość doprecyzowania już istniejących przepisów w nowej ustawie, tak aby były bardziej jednoznaczne.

Należy zwrócić uwagę, iż związki zawodowe oraz większość podmiotów odniosły się pozytywnie w szczególności do stworzenia elektronicznego systemu monitorującego przemieszczanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, dobrowolności pokazywania klientom kosztów gospodarowania odpadami oraz wprowadzenia standardów przetwarzania zużytego sprzętu.